

Συλλογή της Νομολογίας

ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΟΥ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΥ (τρίτο τμήμα)

της 22ας Ιανουαρίου 2015*

«Προδικαστική παραπομπή — Δίκτυα και υπηρεσίες ηλεκτρονικών επικοινωνιών — Οδηγία 2002/20/ΕΚ — Άρθρο 5, παράγραφος 6 — Δικαιώματα χρήσεως ραδιοσυχνοτήτων και αριθμών — Οδηγία 2002/21/ΕΚ — Άρθρο 4, παράγραφος 1 — Δικαίωμα προσφυγής κατά αποφάσεως εθνικής ρυθμιστικής αρχής — Έννοια της επιχειρήσεως που θίγεται από απόφαση εθνικής ρυθμιστικής αρχής — Άρθρο 9β — Μεταβίβαση μεμονωμένων δικαιωμάτων χρήσεως ραδιοσυχνοτήτων — Αναδιανομή των δικαιωμάτων χρήσεως ραδιοσυχνοτήτων κατόπιν συγχωνεύσεως δύο επιχειρήσεων»

Στην υπόθεση C-282/13,

με αντικείμενο αίτηση προδικαστικής αποφάσεως δυνάμει του άρθρου 267 ΣΛΕΕ, που υπέβαλε το Verwaltungsgerichtshof (Αυστρία) με απόφαση της 24ης Απριλίου 2013, η οποία περιήλθε στο Δικαστήριο στις 24 Μαΐου 2013, στο πλαίσιο της δίκης

T-Mobile Austria GmbH

κατά

Telekom-Control-Kommission,

παρισταμένων των:

Hutchison Drei Austria Holdings GmbH, πρώην Hutchison 3G Austria Holdings GmbH,

Hutchison Drei Austria GmbH, πρώην Hutchison 3G Austria GmbH και Orange Austria Telecommunication GmbH,

Stubai SCA,

Orange Belgium SA,

A1 Telekom Austria AG,

Bundesministerin für Verkehr, Innovation und Technologie,

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ (τρίτο τμήμα),

συγκείμενο από τους Μ. Pešič, πρόεδρο τμήματος, Α. Ó Caoimh, C. Toader, E. Jarašiūnas (εισηγητή) και C. G. Fernlund, δικαστές,

γενικός εισαγγελέας: Μ. Szpunar,

* Γλώσσα διαδικασίας: η γερμανική.

γραμματέας: I. Šléssy, υπάλληλος διοικήσεως,

έχοντας υπόψη την έγγραφη διαδικασία και κατόπιν της επ' ακροατηρίου συζητήσεως της 15ης Μαΐου 2014,

λαμβάνοντας υπόψη τις παρατηρήσεις που υπέβαλαν:

- η T-Mobile Austria GmbH, εκπροσωπούμενη από τον E. Lichtenberger, Rechtsanwalt,
- η Telekom-Control-Kommission, εκπροσωπούμενη από τον W. Feiel, Rechtsanwalt,
- η Hutchison Drei Austria Holdings GmbH και η Hutchison Drei Austria GmbH, εκπροσωπούμενες από τον B. Burtscher, Rechtsanwalt,
- η A1 Telekom Austria AG, εκπροσωπούμενη από τους H. Kristoferitsch και S. Huber, Rechtsanwältin,
- η Αυστριακή Κυβέρνηση, εκπροσωπούμενη από τον A. Posch,
- η Ευρωπαϊκή Επιτροπή, εκπροσωπούμενη από τον G. Braun και τη L. Nicolae,

αφού άκουσε τον γενικό εισαγγελέα που ανέπτυξε τις προτάσεις του κατά τη συνεδρίαση της 9ης Σεπτεμβρίου 2014,

εκδίδει την ακόλουθη

Απόφαση

- 1 Η αίτηση προδικαστικής αποφάσεως αφορά την ερμηνεία των άρθρων 4 και 9β της οδηγίας 2002/21/EK του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 7ης Μαρτίου 2002, σχετικά με κοινό κανονιστικό πλαίσιο για δίκτυα και υπηρεσίες ηλεκτρονικών υπηρεσιών (οδηγία-πλαίσιο) (ΕΕ L 108, σ. 33), όπως τροποποιήθηκε με την οδηγία 2009/140/EK του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 25ης Νοεμβρίου 2009 (ΕΕ L 337, σ. 37, στο εξής: οδηγία-πλαίσιο), και του άρθρου 5, παράγραφος 6, της οδηγίας 2002/20/EK του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 7ης Μαρτίου 2002, για την αδειοδότηση δικτύων και υπηρεσιών ηλεκτρονικών επικοινωνιών (οδηγία για την αδειοδότηση) (ΕΕ L 108, σ. 21), όπως τροποποιήθηκε με την οδηγία 2009/140 (στο εξής: οδηγία για την αδειοδότηση).
- 2 Η αίτηση αυτή υποβλήθηκε στο πλαίσιο ένδικης διαφοράς μεταξύ της T-Mobile Austria GmbH (στο εξής: T-Mobile Austria) και της Telekom-Control-Kommission (επιτροπής ελέγχου των τηλεπικοινωνιών, στο εξής: ΤCΚ) με αντικείμενο την άρνηση της δεύτερης να της αναγνωρίσει την ιδιότητα της μετέχουσας σε διαδικασία χορηγήσεως άδειας μεταβολής της ιδιοκτησιακής διαρθρώσεως λόγω εξαγοράς της Orange Austria Telecommunication GmbH (στο εξής: Orange) από τη Hutchison 3G Austria GmbH, η οποία μετονομάστηκε σε Hutchison Drei Austria GmbH (στο εξής: Hutchison Drei Austria), καθώς και τη δυνατότητα ασκήσεως προσφυγής κατά της αποφάσεως της ΤCΚ που εκδόθηκε κατά την περάτωση της διαδικασίας αυτής.

Το νομικό πλαίσιο

Το δίκαιο της Ένωσης

- 3 Το άρθρο 4 της οδηγίας-πλαisiού, το οποίο επιγράφεται «Δικαίωμα προσφυγής», ορίζει στην παράγραφο του 1 τα εξής:

«Τα κράτη μέλη μεριμνούν για την ύπαρξη αποτελεσματικών μηχανισμών σε εθνικό επίπεδο, βάσει των οποίων κάθε χρήστης ή επιχείρηση που παρέχει δίκτυα ή/και υπηρεσίες ηλεκτρονικών επικοινωνιών έχει, όταν θίγεται από απόφαση εθνικής ρυθμιστικής αρχής [στο εξής: ΕΡΑ], δικαίωμα προσφυγής κατά της αποφάσεως ενώπιον οργάνου προσφυγής ανεξάρτητου από τους διαδίκους. Το εν λόγω όργανο προσφυγής, το οποίο μπορεί να είναι δικαστήριο, διαθέτει την απαιτούμενη εμπειρία για την αποτελεσματική εκτέλεση των καθηκόντων του. Τα κράτη μέλη διασφαλίζουν ότι λαμβάνονται δεόντως υπόψη τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά της υπόθεσης και ότι υπάρχει αποτελεσματικός μηχανισμός προσφυγής.

[...]

- 4 Το άρθρο 8 της οδηγίας-πλαisiού, το οποίο επιγράφεται «Στόχοι πολιτικής και κανονιστικές αρχές», ορίζει στην παράγραφο του 2 τα εξής:

«Οι [ΕΡΑ] προάγουν τον ανταγωνισμό στην παροχή δικτύων ηλεκτρονικών επικοινωνιών, υπηρεσιών ηλεκτρονικών επικοινωνιών και συναφών ευκολιών και υπηρεσιών, μεταξύ άλλων:

[...]

- β) μεριμνώντας ώστε να μην υφίσταται στρέβλωση ούτε περιορισμός του ανταγωνισμού στον τομέα των ηλεκτρονικών επικοινωνιών, συμπεριλαμβανομένης της διανομής περιεχομένου·

[...]

- δ) ενθαρρύνοντας την αποτελεσματική χρήση και εξασφαλίζοντας την ουσιαστική διαχείριση των ραδιοσυχνοτήτων και των πόρων αριθμοδότησης.»

- 5 Κατά το άρθρο 9β της οδηγίας-πλαisiού, το οποίο επιγράφεται «Μεταβίβαση ή χρονομίσθωση μεμονωμένων δικαιωμάτων χρήσης ραδιοσυχνοτήτων»:

«1. Τα κράτη μέλη μεριμνούν ώστε να έχουν οι επιχειρήσεις τη δυνατότητα να μεταβιβάζουν ή να χρονομισθώνουν σε άλλες επιχειρήσεις και σύμφωνα με τους όρους που συνοδεύουν τα δικαιώματα χρήσης ραδιοσυχνοτήτων και σύμφωνα με τις εθνικές διαδικασίες μεμονωμένα δικαιώματα χρήσης ραδιοσυχνοτήτων στις ζώνες όπου αυτό προβλέπεται στα εκτελεστικά μέτρα που έχουν θεσπιστεί κατ' εφαρμογή της παραγράφου 3.

Σε άλλες ζώνες, τα κράτη μέλη μπορούν επίσης να προβλέπουν τη δυνατότητα επιχειρήσεων να μεταβιβάζουν ή να χρονομισθώνουν μεμονωμένα δικαιώματα χρήσης ραδιοφάσματος σε άλλες επιχειρήσεις σύμφωνα με τις εθνικές διαδικασίες.

[...]

2. Τα κράτη μέλη εξασφαλίζουν ότι η πρόθεση μιας επιχείρησης να μεταβιβάσει δικαιώματα χρήσης ραδιοσυχνοτήτων καθώς και η ίδια η μεταβίβαση κοινοποιούνται σύμφωνα με τις εθνικές διαδικασίες στην αρμόδια εθνική αρχή που είναι υπεύθυνη για τη χορήγηση μεμονωμένων δικαιωμάτων χρήσης και δημοσιοποιούνται. [...]

[...]

- 6 Το άρθρο 5 της οδηγίας για την αδειοδότηση, το οποίο επιγράφεται «Δικαιώματα χρήσης ραδιοσυχνοτήτων και αριθμών», ορίζει στις παραγράφους του 2 και 6 τα εξής:

«2. [...]

Με την επιφύλαξη ειδικών κριτηρίων που ορίζονται εκ των προτέρων από τα κράτη μέλη για τη χορήγηση δικαιωμάτων χρήσης ραδιοσυχνοτήτων σε παρόχους υπηρεσιών περιεχομένου ραδιοφωνικών ή τηλεοπτικών εκπομπών προς επίτευξη στόχων γενικού συμφέροντος σύμφωνα με την κοινοτική νομοθεσία, τα δικαιώματα χρήσης ραδιοσυχνοτήτων και αριθμών χορηγούνται μέσω ανοικτών, αντικειμενικών, διαφανών, αμερόληπτων και αναλογικών διαδικασιών, και, στην περίπτωση των ραδιοσυχνοτήτων, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 9 της οδηγίας 2002/21/EK (οδηγία-πλαίσιο). Μια εξαίρεση από την απαίτηση για ανοικτές διαδικασίες θα μπορούσε να ισχύει στις περιπτώσεις κατά τις οποίες η χορήγηση μεμονωμένων δικαιωμάτων χρήσης ραδιοσυχνοτήτων σε φορείς παροχής υπηρεσιών περιεχομένου ραδιοτηλεοπτικών εκπομπών είναι απαραίτητη για την επίτευξη στόχου γενικού συμφέροντος όπως ορίζεται από τα κράτη μέλη σύμφωνα με την κοινοτική νομοθεσία.

Κατά τη χορήγηση δικαιωμάτων χρήσης, τα κράτη μέλη προσδιορίζουν κατά πόσον τα εν λόγω δικαιώματα μπορούν να μεταβιβαστούν από τον κάτοχο των δικαιωμάτων, καθώς και υπό ποιους όρους. Στην περίπτωση των ραδιοσυχνοτήτων, η εν λόγω διάταξη είναι σύμφωνη με τα άρθρα 9 και 9β της [οδηγίας-πλαisiού].

[...]

6. Οι αρμόδιες εθνικές αρχές εξασφαλίζουν αποδοτική και αποτελεσματική χρήση των ραδιοσυχνοτήτων σύμφωνα με τα άρθρα 8 παράγραφος 2 και 9 παράγραφος 2 της [οδηγίας-πλαisiού]. Εξασφαλίζουν ότι δεν στρεβλώνεται ο ανταγωνισμός από οποιαδήποτε μεταβίβαση ή συσσώρευση δικαιωμάτων χρήσης ραδιοσυχνοτήτων. Για τους σκοπούς αυτούς, τα κράτη μέλη μπορούν να λαμβάνουν κατάλληλα μέτρα όπως την εντολή πώλησης ή την εκμίσθωση δικαιωμάτων χρήσης ραδιοσυχνοτήτων.»

Το αυστριακό δίκαιο

- 7 Το άρθρο 8 του γενικού νόμου περί διοικητικής δικονομίας (Allgemeines Verwaltungsverfahrensgesetz) ορίζει τα εξής:

«Πρόσωπα τα οποία ζητούν από διοικητική αρχή να προβεί σε ορισμένη ενέργεια ή τα οποία αφορά η εν λόγω ενέργεια διοικητικής αρχής αποτελούν ενδιαφερόμενους, στο μέτρο δε που έχουν, σε συνάρτηση με την ενέργεια αυτή, νομική αξίωση ή έννομο συμφέρον, είναι μέρη της διαδικασίας.»

- 8 Το άρθρο 54 του νόμου περί τηλεπικοινωνιών του 2003 (Telekommunikationsgesetz 2003, BGBl. I, 70/2003, στο εξής: TKG 2003), το οποίο επιγράφεται «Κατανομή συχνοτήτων», ορίζει στην παράγραφο του 1 τα εξής:

«Η κατανομή συχνοτήτων πραγματοποιείται σύμφωνα με το σχέδιο χρήσεως και κατανομής συχνοτήτων μέσω αντικειμενικών, διαφανών, αμερόληπτων και αναλογικών κριτηρίων, βάσει διαφανών και αντικειμενικών διαδικασιών και τηρουμένης της ουδετερότητας από τεχνολογικής απόψεως και όσον αφορά τις υπηρεσίες.»

- 9 Το άρθρο 55 του TKG 2003, το οποίο επιγράφεται «Κατανομή συχνοτήτων από τη ρυθμιστική αρχή», ορίζει τα εξής:

«1) Η [ΕΡΑ] οφείλει να κατανέμει τις συχνότητες που της έχουν μεταβιβασθεί στους υποψηφίους οι οποίοι πληρούν τις γενικές προϋποθέσεις της παραγράφου 2, δεύτερη περίοδος, και οι οποίοι εγγυώνται την αποτελεσματικότερη χρήση των συχνοτήτων. [...]

2) Η [ΕΡΑ] οφείλει να κατανέμει τις συχνότητες σύμφωνα με τις αρχές της ανοικτής, δίκαιης και αμερόληπτης διαδικασίας και της οικονομικής αποτελεσματικότητας. Η κατανομή πρέπει να στηρίζεται σε δημόσια πρόσκληση υποβολής προσφορών

1. εάν έχει διαπιστωθεί ανάγκη αυτεπαγγέλτως ή

2. κατόπιν αιτήσεως και εάν η [ΕΡΑ] εκτιμά ότι ο υποψήφιος μπορεί να εκπληρώσει τις σχετικές με το δικαίωμα χρήσεως των συχνοτήτων προϋποθέσεις. [...]

[...]

8) Οι υποψήφιοι αποτελούν ομάδα κατά τη διαδικασία κατανομής. [...]

[...]

- 10 Το άρθρο 56 του TKG 2003, το οποίο επιγράφεται «Μεταβίβαση συχνοτήτων, μεταβολή της ιδιοκτησιακής διαρθρώσεως», προβλέπει τα εξής:

«1) Για τη μεταβίβαση δικαιωμάτων χρήσεως συχνοτήτων που κατανεμήθηκαν από την [ΕΡΑ] απαιτείται προηγούμενη άδεια της εν λόγω Αρχής. Η [ΕΡΑ] πρέπει να δημοσιεύει την αίτηση καθώς και την απόφαση περί χορηγήσεως άδειας για τη μεταβίβαση των δικαιωμάτων χρήσεως συχνοτήτων. Η [ΕΡΑ] οφείλει να εκδίδει την απόφασή της εκτιμώντας στη συγκεκριμένη περίπτωση τις, μεταξύ άλλων, τεχνικής φύσεως συνέπειες της μεταβιβάσεως στον ανταγωνισμό. Η άδεια μπορεί να επάγεται την επιβολή υποχρεώσεων, εάν τούτο είναι αναγκαίο για την αποτροπή βλάβης του ανταγωνισμού. Άδεια δεν χορηγείται σε καμία περίπτωση εάν, λόγω της μεταβιβάσεως, υφίσταται κίνδυνος βλάβης του ανταγωνισμού, παρά την επιβολή υποχρεώσεων.

1a) Εάν, στο πλαίσιο μεταβιβάσεως δικαιωμάτων χρήσεως συχνοτήτων, επιβάλλεται μεταβολή του είδους και της εκτάσεως της χρήσεως των συχνοτήτων για να αποτραπούν τυχόν δυσμενείς τεχνικές συνέπειες στον ανταγωνισμό, η μεταβολή αυτή πρέπει να πραγματοποιείται σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 57.

2) Για ουσιώδεις μεταβολές στην ιδιοκτησιακή διάρθρωση επιχειρήσεων, στις οποίες έχουν παραχωρηθεί δικαιώματα χρήσεως συχνοτήτων στο πλαίσιο διαδικασίας του άρθρου 55, απαιτείται προηγούμενη άδεια της [ΕΡΑ]. Η παράγραφος 1, τρίτο έως τελευταίο εδάφιο, εφαρμόζεται κατ' αναλογία.

[...]

- 11 Το άρθρο 57 του TKG 2003, το οποίο επιγράφεται «Τροποποίηση της κατανομής των συχνοτήτων», ορίζει στην παράγραφο του 4:

«Κατόπιν αιτήσεως του δικαιούχου, η [ΕΡΑ] μπορεί (άρθρο 54, παράγραφος 3) να τροποποιήσει την προβλεπόμενη χρήση των συχνοτήτων. [...]

Η διαφορά της κύριας δίκης και το προδικαστικό ερώτημα

- 12 Από τη δικογραφία που έχει στη διάθεσή του το Δικαστήριο προκύπτει ότι η διαφορά της κύριας δίκης σχετίζεται με την εξαγορά της Orange, η οποία ανήκε στη Stubai SCA και στην Orange Belgium SA, από τη Hutchison Drei Austria. Η A1 Telekom Austria AG (στο εξής: A1 Telekom Austria) συμμετείχε στην εν λόγω εξαγορά ως εκδοχέας ορισμένων δικαιωμάτων χρήσεως ραδιοσυχνοτήτων, τα οποία κατείχε η νέα οντότητα που προέκυψε από την εν λόγω εξαγορά.
- 13 Στις 7 Μαΐου 2012 η εν λόγω πράξη μεταξύ της Hutchison Drei Austria και της Orange, η οποία συνιστούσε συγκέντρωση κατά την έννοια του άρθρου 3, παράγραφος 1, στοιχείο β', του κανονισμού (ΕΚ) 139/2004 του Συμβουλίου, της 20ής Ιανουαρίου 2004, για τον έλεγχο των συγκεντρώσεων μεταξύ επιχειρήσεων (κανονισμός ΕΚ για τις συγκεντρώσεις) (ΕΕ L 24, σ. 1), κοινοποιήθηκε στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή.
- 14 Στις 23 Μαΐου 2012 η Hutchison Drei Austria και η Orange ζήτησαν, σύμφωνα με το άρθρο 56, παράγραφος 2, του ΤΚΓ 2003, από την ΤΚΚ τη χορήγηση άδειας μεταβολής της ιδιοκτησιακής διαρθρώσεως που θα επερχόταν με τη συγκέντρωση αυτή.
- 15 Στις 9 Ιουλίου 2012 η A1 Telekom Austria, η Hutchison Drei Austria και η Orange ζήτησαν από την ΤΚΚ τη χορήγηση άδειας μεταβίβασης συγκεκριμένων συχνοτήτων, σύμφωνα με το άρθρο 56, παράγραφος 1, του ΤΚΓ 2003.
- 16 Στις 10 Ιουλίου 2012, στο πλαίσιο της διαδικασίας που είχε κινηθεί στις 23 Μαΐου 2012 από τη Hutchison Drei Austria και την Orange, η T-Mobile Austria υπέβαλε παρατηρήσεις στην ΤΚΚ, με τις οποίες εξέφρασε τις αμφιβολίες της σχετικά με την εξαγορά της Orange από τη Hutchison Drei Austria και τη μεταβολή της ιδιοκτησιακής διαρθρώσεώς τους. Ζήτησε δε να επιβληθούν υποχρεώσεις στις εν λόγω εταιρίες προς αποτροπή βλάβης του ανταγωνισμού.
- 17 Στις 10 Δεκεμβρίου 2012 η T-Mobile Austria ζήτησε από την ΤΚΚ να αναγνωρίσει την ιδιότητά της ως μέρους της εν λόγω διαδικασίας, κατά την έννοια του άρθρου 8 του γενικού νόμου περί διοικητικής δικονομίας. Συναφώς, ζήτησε, αφενός, να ασκήσει επισήμως το δικαίωμα ακροάσεως στο πλαίσιο της εν λόγω διαδικασίας, να λάβει γνώση των υπομνημάτων των αιτούντων, των εκθέσεων πραγματογνωμοσύνης, των πρακτικών των προφορικών συζητήσεων και της τελικής αποφάσεως και, αφετέρου, να έχει τη δυνατότητα να ασκήσει προσφυγή κατά της αποφάσεως αυτής.
- 18 Με απόφαση της 12ης Δεκεμβρίου 2012, η Επιτροπή ενέκρινε την επικείμενη συγκέντρωση από τις εν λόγω επιχειρήσεις και εξάρτησε την εν λόγω έγκριση από την ανάληψη ορισμένων δεσμεύσεων. Στο πλαίσιο της διαδικασίας αυτής, επετράπη η ακρόαση της T-Mobile Austria ως τρίτου ενδιαφερομένου και η εν λόγω εταιρία μετείχε στην έρευνα αγοράς που είχε ως αντικείμενο τις δεσμεύσεις της Hutchison Drei Austria.
- 19 Στις 13 Δεκεμβρίου 2012, η ΤΚΚ ενέκρινε, επίσης, την αιτηθείσα από τη Hutchison Drei Austria και την Orange μεταβολή της ιδιοκτησιακής διαρθρώσεώς τους, υπό την προϋπόθεση, μεταξύ άλλων, της τηρήσεως των όρων που έθετε η απόφαση της Επιτροπής και της μεταβίβασης από τις εν λόγω επιχειρήσεις ορισμένων δικαιωμάτων χρήσεως ραδιοσυχνοτήτων στην A1 Telekom Austria. Η ΤΚΚ ενέκρινε, συνεπώς, τη μεταβίβαση δικαιωμάτων χρήσεως ραδιοσυχνοτήτων της Hutchison Drei Austria και της Orange στην A1 Telekom Austria. Περαιτέρω, απέρριψε το αίτημα της T-Mobile Austria να της αναγνωρισθεί η ιδιότητα της μετέχουσας στη διαδικασία χορηγήσεως άδειας μεταβολής της ιδιοκτησιακής διαρθρώσεως της Hutchison Drei Austria και της Orange.
- 20 Με την απόφασή της περί απορρίψεως του ανωτέρω αιτήματος της T-Mobile Austria, η ΤΚΚ έκρινε ότι ούτε η εθνική νομοθεσία ούτε το δίκαιο της Ένωσης επιβάλλουν να αναγνωρισθεί η ιδιότητα του μέρους σε διαδικασία χορηγήσεως άδειας για τη μεταβολή της ιδιοκτησιακής διαρθρώσεως

ανταγωνιστικών επιχειρήσεων, σε επιχείρηση η οποία παρέχει δίκτυα ή υπηρεσίες ηλεκτρονικών επικοινωνιών και η οποία αντιμετωπίζει το ενδεχόμενο η εν λόγω μεταβολή να θίξει την οικονομική κατάστασή της.

- 21 Η T-Mobile Austria άσκησε προσφυγή κατά της εν λόγω απόφασης της TCK ενώπιον του Verwaltungsgerichtshof (διοικητικού δικαστηρίου). Προς στήριξη της προσφυγής της, υποστηρίζει ότι, στο πλαίσιο διαδικασίας χορηγήσεως από την ΕΡΑ άδειας μεταβολής της ιδιοκτησιακής διαρθρώσεως επιχειρήσεων ή μεταβιβάσεως δικαιωμάτων χρήσεως ραδιοσυχνοτήτων, ανταγωνιστής ο οποίος έχει ο ίδιος δικαιώματα χρήσεως ραδιοσυχνοτήτων πρέπει να θεωρείται θιγόμενος κατά την έννοια του άρθρου 4, παράγραφος 1, της οδηγίας-πλαisiού. Επικαλείται δε, συναφώς, την απόφαση Tele2 Telecommunication (C-426/05, EU:C:2008:103).
- 22 Το αιτούν δικαστήριο ζητεί να διευκρινιστεί, εάν η T-Mobile Austria, δικαιούχος δικαιωμάτων χρήσεως ραδιοσυχνοτήτων, πρέπει να θεωρηθεί ότι θίγεται, κατά την έννοια του άρθρου 4, παράγραφος 1, της οδηγίας-πλαisiού, από απόφαση εκδοθείσα στο πλαίσιο διαδικασίας χορηγήσεως άδειας μεταβολής της ιδιοκτησιακής διαρθρώσεως κατόπιν συγχωνεύσεως-εξαγοράς άλλων επιχειρήσεων που παρέχουν δίκτυα ή υπηρεσίες ηλεκτρονικών επικοινωνιών. Εκθέτει δε ότι, σύμφωνα με την απόφασή της η οποία δημοσιεύθηκε στις 26 Μαρτίου 2008, η ιδιότητα του μέρους της εν λόγω διαδικασίας, κατά την έννοια του άρθρου 8 του γενικού νόμου περί διοικητικής δικονομίας, θα έπρεπε να αναγνωρισθεί στην T-Mobile Austria, εάν αυτή εθεωρείτο θιγόμενη κατά την έννοια της διατάξεως αυτής.
- 23 Το αιτούν δικαστήριο επισημαίνει ότι, εκ πρώτης όψεως, η εν λόγω διαδικασία δεν παρέχει άμεσα δικαιώματα σε τρίτη επιχείρηση, της οποίας η νομική κατάσταση παραμένει αμετάβλητη στο μέτρο που μπορεί να συνεχίσει να χρησιμοποιεί με τον ίδιο τρόπο τις ραδιοσυχνότητες που της έχουν ήδη παραχωρηθεί. Εντούτοις, δεν μπορεί να αποκλεισθεί, κατά την άποψή του, το ενδεχόμενο να πρέπει η προσφεύγουσα, ως δικαιούχος δικαιωμάτων χρήσεως ραδιοσυχνοτήτων, να θεωρηθεί θιγόμενη κατά την έννοια του άρθρου 4, παράγραφος 1, της οδηγίας-πλαisiού.
- 24 Συγκεκριμένα, το αιτούν δικαστήριο παρατηρεί ότι, στο πλαίσιο διαδικασίας μεταβολής της ιδιοκτησιακής διαρθρώσεως επιχειρήσεων, οι οποίες κατέχουν δικαιώματα χρήσεως ραδιοσυχνοτήτων, είναι δυνατό να επιβληθούν κατάλληλα συνοδευτικά μέτρα για να αποτραπεί τυχόν στρέβλωση του ανταγωνισμού, λόγω της κατανομής των δικαιωμάτων αυτών, το δε άρθρο 5, παράγραφος 6, τελευταία περίοδος, της οδηγίας-πλαisiού κάνει ρητώς λόγο για «πώληση [...] δικαιωμάτων χρήσης ραδιοσυχνοτήτων». Παρατηρεί δε ότι τούτο ακριβώς συνέβη εν προκειμένω, διότι καθόσον υπήρχε το ενδεχόμενο η εξαγορά της Orange από τη Hutchison Drei Austria να προκαλέσει στρέβλωση του ανταγωνισμού, η TCK έκρινε αναγκαία την εκ μέρους της δεύτερης εταιρίας μεταβίβαση μέρους των δικαιωμάτων της χρήσεως ραδιοσυχνοτήτων σε άλλη επιχείρηση. Κατά το αιτούν δικαστήριο, η υποχρέωση αυτή δεν επηρεάζει μόνον τη νομική κατάσταση της δικαιούχου των μεταβιβαστέων δικαιωμάτων χρήσεως επιχειρήσεως και τη νομική κατάσταση του αποκτώντος τα δικαιώματα αυτά, αλλά και εκείνη των άλλων επιχειρήσεων που έχουν ήδη δικαιώματα χρήσεως ραδιοσυχνοτήτων, όπως η T-Mobile Austria, και οι οποίες θα μπορούσαν να αποκτήσουν τέτοιου είδους δικαιώματα ή βλέπουν να μεταβάλλεται το αντίστοιχο ποσοστό ραδιοσυχνοτήτων που κατέχουν από τη συγχώνευση και την επιβαλλόμενη μερική μεταβίβαση των δικαιωμάτων χρήσεως ραδιοσυχνοτήτων σε άλλη επιχείρηση προκειμένου να μετριαστεί ο αρνητικός αντίκτυπος της συγχωνεύσεως αυτής επί του ανταγωνισμού.
- 25 Το αιτούν δικαστήριο προσθέτει ότι οι υποψήφιοι αποτελούν ομάδα στο πλαίσιο της πρώτης κατανομής ραδιοσυχνοτήτων από την ΕΡΑ και ότι η εν λόγω κατανομή ραδιοσυχνοτήτων πρέπει να πραγματοποιείται τηρουμένων των προβλεπομένων στο άρθρο 5, παράγραφος 2, της οδηγίας-πλαisiού αρχών της ανοιχτής, δίκαιης και αμερόληπτης διαδικασίας. Κάθε μεταγενέστερη, είτε συμβατική είτε επιβαλλόμενη από την ΕΡΑ δυνάμει του άρθρου 5, παράγραφος 6, της οδηγίας αυτής μεταβίβαση των δικαιωμάτων χρήσεως ραδιοσυχνοτήτων, η οποία μεταβάλλει την εν λόγω κατανομή πρέπει, συνεπώς, να σέβεται επίσης τις αρχές αυτές.

26 Υπό τις συνθήκες αυτές, το Verwaltungsgerichtshof αποφάσισε να αναστείλει την ενώπιόν του διαδικασία και να υποβάλει στο Δικαστήριο το ακόλουθο προδικαστικό ερώτημα:

«Έχουν τα άρθρα 4 και 9β της οδηγίας-πλαisiού και το άρθρο 5, παράγραφος 6, της οδηγίας για την αδειοδότηση την έννοια ότι αναγνωρίζουν σε ανταγωνιστή, στο πλαίσιο εθνικής διαδικασίας προβλεπόμενης από το άρθρο 5, παράγραφος 6, της οδηγίας για την αδειοδότηση, την ιδιότητα του “θιγόμενου” μέρους κατά την έννοια του άρθρου 4, παράγραφος 1, της οδηγίας-πλαisiού;»

27 Με διάταξη του Προέδρου του Δικαστηρίου της 30ής Σεπτεμβρίου 2013, απορρίφθηκε το αίτημα του αιτούντος δικαστηρίου να εκδικαστεί η υπό κρίση αίτηση προδικαστικής αποφάσεως με την ταχεία διαδικασία του άρθρου 23α του Οργανισμού του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης και του άρθρου 105 του Κανονισμού Διαδικασίας του Δικαστηρίου.

Επί του προδικαστικού ερωτήματος

28 Με το ερώτημά του, το αιτούν δικαστήριο ζητεί, κατ’ ουσία, να διευκρινιστεί, εάν τα άρθρα 4, παράγραφος 1, και 9β της οδηγίας-πλαisiού καθώς και το άρθρο 5, παράγραφος 6, της οδηγίας για την αδειοδότηση έχουν την έννοια ότι επιχείρηση η οποία κατέχει δικαιώματα χρήσεως ραδιοσυχνοτήτων και ανταγωνίζεται μετέχοντες σε προβλεπόμενη από το εν λόγω άρθρο 5, παράγραφος 6, διαδικασία χορηγήσεως άδειας μεταβιβάσεως δικαιωμάτων χρήσεως ραδιοσυχνοτήτων, μπορεί να χαρακτηριστεί θιγόμενη από απόφαση ΕΡΑ εκδοθείσα στο πλαίσιο της διαδικασίας αυτής, κατά την έννοια του άρθρου 4, παράγραφος 1, της οδηγίας-πλαisiού και, συνεπώς, να της αναγνωρισθεί το δικαίωμα συμμετοχής στην εν λόγω διαδικασία.

29 Η T-Mobile Austria και η Επιτροπή υποστηρίζουν ότι στο ερώτημα αυτό πρέπει να δοθεί καταφατική απάντηση. Η Hutchison Drei Austria, η Hutchison Drei Austria Holdings GmbH, η A1 Telekom Austria και η Αυστριακή Κυβέρνηση, αντιθέτως, διατείνονται ότι στο εν λόγω ερώτημα πρέπει να δοθεί αρνητική απάντηση, διευκρινίζοντας, μεταξύ άλλων, ότι το άρθρο 5, παράγραφος 6, της οδηγίας για την αδειοδότηση δεν δημιουργεί υπέρ επιχειρήσεως, η οποία δεν μετέχει στην προβλεπόμενη από την εν λόγω διάταξη διαδικασία μεταβιβάσεως δικαιωμάτων χρήσεως ραδιοσυχνοτήτων, κανένα δικαίωμα συμμετοχής στη συγκεκριμένη διαδικασία.

30 Το άρθρο 4, παράγραφος 1, της οδηγίας-πλαisiού ορίζει ότι «τα κράτη μέλη μεριμνούν για την ύπαρξη αποτελεσματικών μηχανισμών σε εθνικό επίπεδο, βάσει των οποίων κάθε χρήστης ή επιχείρηση που παρέχει δίκτυα ή/και υπηρεσίες ηλεκτρονικών επικοινωνιών έχει, όταν θίγεται από απόφαση [ΕΡΑ], δικαίωμα προσφυγής κατά της αποφάσεως ενώπιον οργάνου προσφυγής ανεξάρτητου από τους διαδίκους».

31 Η έννοια του χρήστη ή της επιχειρήσεως που θίγεται από απόφαση ΕΡΑ δεν ορίζεται, εντούτοις, στην οδηγία-πλαίσιο.

32 Κατά πάγια νομολογία, για την ερμηνεία διατάξεως του δικαίου της Ένωσης πρέπει να λαμβάνεται υπόψη όχι μόνον το γράμμα της, αλλά και το πλαίσιο στο οποίο αυτή εντάσσεται, καθώς και οι σκοποί που επιδιώκονται με τη ρύθμιση της οποίας αποτελεί μέρος [βλ., συναφώς, αποφάσεις Tele2 Telecommunication, EU:C:2008:103, σκέψη 27, καθώς και The Number (UK) και Conduit Enterprises, C-16/10, EU:C:2011:92, σκέψη 28 και εκεί παρατιθέμενη νομολογία].

33 Συναφώς πρέπει να υπομνησθεί ότι το Δικαστήριο έχει αποφανθεί ότι το άρθρο 4 της οδηγίας-πλαisiού αποτελεί έκφραση της αρχής της αποτελεσματικής δικαστικής προστασίας, δυνάμει της οποίας εναπόκειται στα δικαστήρια των κρατών μελών να διασφαλίζουν την ένδικη προστασία των δικαιωμάτων που οι πολίτες αντλούν από το δίκαιο της Ένωσης (βλ., συναφώς, απόφαση Tele2 Telecommunication, EU:C:2008:103, σκέψη 30 και εκεί παρατιθέμενη νομολογία).

- 34 Στην υποθετική περίπτωση του άρθρου 4 της οδηγίας-πλαisiού, τα κράτη μέλη υποχρεούνται, συνεπώς, να προβλέπουν μηχανισμό προσφυγής ενώπιον δικαστηρίου προκειμένου να προστατεύουν τα δικαιώματα που οι χρήστες και οι επιχειρήσεις αντλούν από την έννομη τάξη της Ένωσης. Κατά συνέπεια, η επιταγή περί αποτελεσματικής δικαστικής προστασίας, για την οποία κάνει λόγο το άρθρο 4 της οδηγίας-πλαisiού, πρέπει να ισχύει και για τους χρήστες και τις επιχειρήσεις που μπορούν να αντλούν δικαιώματα από την έννομη τάξη της Ένωσης όπως, μεταξύ άλλων, από τις οδηγίες περί ηλεκτρονικών επικοινωνιών, των οποίων τα δικαιώματα θίγονται από απόφαση ΕΡΑ (απόφαση Tele2 Telecommunication, EU:C:2008:103, σκέψεις 31 και 32).
- 35 Λαμβανομένων υπόψη των στοιχείων αυτών, το Δικαστήριο αποφάνθηκε, στο πλαίσιο υποθέσεως η οποία αφορούσε την προβλεπόμενη στο άρθρο 16 της οδηγίας-πλαisiού διαδικασία έρευνας αγοράς, ότι οι ανταγωνιστές επιχειρήσεως με σημαντική ισχύ στη σχετική αγορά, ως δυνητικοί δικαιούχοι δικαιωμάτων αντιστοιχούντων στις ειδικές κανονιστικές υποχρεώσεις που επιβάλλονται από ΕΡΑ στην εν λόγω επιχείρηση με σημαντική ισχύ, δύναται να θεωρηθούν ως θιγόμενοι, κατά την έννοια του άρθρου 4, παράγραφος 1, της οδηγίας-πλαisiού, από τις αποφάσεις της αρχής αυτής περί τροποποίησης ή άρσεως των εν λόγω υποχρεώσεων (βλ., συναφώς, απόφαση Tele2 Telecommunication, EU:C:2008:103, σκέψη 36).
- 36 Εξάλλου, το Δικαστήριο επισήμανε ότι, καθόσον οι ΕΡΑ έχουν την υποχρέωση, κατά το άρθρο 8, παράγραφος 2, της οδηγίας-πλαisiού, να προάγουν τον ανταγωνισμό στην παροχή δικτύων ηλεκτρονικών επικοινωνιών, υπηρεσιών ηλεκτρονικών επικοινωνιών καθώς και συναφών ευκολιών και υπηρεσιών, μεταξύ άλλων, μεριμνώντας ώστε να μη στρεβλώνεται ή δυσχεραίνεται ο ανταγωνισμός στον τομέα των ηλεκτρονικών επικοινωνιών, ενδεχόμενη αυστηρή ερμηνεία του άρθρου 4, παράγραφος 1, της οδηγίας-πλαisiού, κατά την οποία η διάταξη αυτή θα παρείχε δικαίωμα ασκήσεως προσφυγής μόνο στα πρόσωπα που είναι αποδέκτες των αποφάσεων των ΕΡΑ, δύσκολα θα μπορούσε να συμβιβαστεί με τους γενικούς σκοπούς και τις κανονιστικές αρχές που απορρέουν από το άρθρο 8 της εν λόγω οδηγίας για τις ΕΡΑ, ειδικότερα δε με τον σκοπό της προαγωγής του ανταγωνισμού (βλ., συναφώς, απόφαση Tele2 Telecommunication, EU:C:2008:103, σκέψεις 37 και 38).
- 37 Όπως επισήμανε ο γενικός εισαγγελέας στο σημείο 74 των προτάσεών του, το άρθρο 4, παράγραφος 1, της οδηγίας-πλαisiού αφορά, μεταξύ άλλων, κάθε επιχείρηση που παρέχει δίκτυα ή υπηρεσίες ηλεκτρονικών επικοινωνιών. Πρέπει, συνεπώς, να γίνει δεκτό ότι η διάταξη αυτή αφορά τόσο τον αποδέκτη της επίμαχης απόφασεως όσο και τις άλλες επιχειρήσεις οι οποίες παρέχουν δίκτυα ή υπηρεσίες ηλεκτρονικών επικοινωνιών και οι οποίες ενδέχεται να είναι ανταγωνιστές του αποδέκτη αυτού, στο μέτρο που η επίμαχη απόφαση μπορεί να επηρεάσει τη θέση τους στην αγορά.
- 38 Πρέπει, επίσης, να επισημανθεί ότι το άρθρο 8, παράγραφος 2, της οδηγίας-πλαisiού υποχρεώνει τα κράτη μέλη να διασφαλίζουν ότι οι ΕΡΑ λαμβάνουν κάθε εύλογο μέτρο για την προαγωγή του ανταγωνισμού κατά την παροχή των υπηρεσιών ηλεκτρονικών επικοινωνιών, μεριμνώντας ώστε να μη στρεβλώνεται ή δυσχεραίνεται ο ανταγωνισμός στον τομέα των ηλεκτρονικών επικοινωνιών και αίροντας τα τελευταία εμπόδια στην παροχή των εν λόγω υπηρεσιών (βλ., συναφώς, αποφάσεις Centro Europa 7, C-380/05, EU:C:2008:59, σκέψη 81, καθώς και Επιτροπή κατά Πολωνίας, C-227/07, EU:C:2008:620, σκέψεις 62 και 63).
- 39 Πρέπει, συνεπώς, να γίνει δεκτό ότι μια επιχείρηση, όπως η T-Mobile Austria, μπορεί να θεωρηθεί θιγόμενη, κατά την έννοια του άρθρου 4, παράγραφος 1, της οδηγίας-πλαisiού, από απόφαση ΕΡΑ εκδοθείσα στο πλαίσιο διαδικασίας προβλεπόμενης από τις οδηγίες περί ηλεκτρονικών επικοινωνιών, όταν η εν λόγω επιχείρηση, η οποία παρέχει δίκτυα ή υπηρεσίες ηλεκτρονικών επικοινωνιών, ανταγωνίζεται την επιχείρηση ή τις επιχειρήσεις αποδέκτες της αποφάσεως της ΕΡΑ, ότι η ΕΡΑ αποφαίνεται στο πλαίσιο διαδικασίας που αποσκοπεί στη διαφύλαξη του ανταγωνισμού και ότι η επίμαχη απόφαση μπορεί να επηρεάσει τη θέση της εν λόγω πρώτης επιχειρήσεως στην αγορά.

- 40 Εν προκειμένω, το υποβληθέν από το αιτούν δικαστήριο ερώτημα αφορά τα δικαιώματα ανταγωνιστή στο πλαίσιο διαδικασίας χορηγήσεως άδειας μεταβολής της ιδιοκτησιακής διαρθρώσεως ανταγωνιστριών επιχειρήσεων, η οποία συνεπάγεται μεταβίβαση ραδιοσυχνοτήτων των μετεχουσών επιχειρήσεων και, συνεπώς, μεταβολή στην κατανομή των ραδιοσυχνοτήτων μεταξύ των επιχειρήσεων που δραστηριοποιούνται στην αγορά. Δεν αμφισβητείται ότι πρόκειται για διαδικασία κινούμενη από την ΤΣΚ δυνάμει του άρθρου 56, παράγραφος 2, του ΤΚΓ 2003, το οποίο μεταφέρει στο αυστριακό δίκαιο το άρθρο 5, παράγραφος 6, της οδηγίας για την αδειοδότηση, σχετικά με τη μεταβίβαση δικαιωμάτων χρήσεως ραδιοσυχνοτήτων.
- 41 Είναι, συνεπώς, αναγκαίο να διαπιστωθεί εάν οι εκδιδόμενες από ΕΡΑ αποφάσεις δυνάμει του άρθρου 5, παράγραφος 6, της οδηγίας για την αδειοδότηση αποσκοπούν στη διαφύλαξη του ανταγωνισμού και εάν οι εν λόγω αποφάσεις μπορούν να επηρεάσουν τη θέση στην αγορά επιχειρήσεως παρέχουσας δίκτυα και υπηρεσίες ηλεκτρονικών επικοινωνιών, η οποία ανταγωνίζεται τον ή τους αποδέκτες των αποφάσεων αυτών.
- 42 Όσον αφορά τις διαδικασίες που αφορούν τη μεταβίβαση δικαιωμάτων χρήσεως ραδιοσυχνοτήτων, το άρθρο 9β, παράγραφος 1, της οδηγίας-πλασιού επιβάλλει στα κράτη μέλη την υποχρέωση να μεριμνούν ώστε να έχουν οι επιχειρήσεις τη δυνατότητα να μεταβιβάζουν σε άλλες επιχειρήσεις, σύμφωνα με τους όρους που συνοδεύουν τα δικαιώματα χρήσεως ραδιοσυχνοτήτων και σύμφωνα με τις εθνικές διαδικασίες, τα μεμονωμένα δικαιώματά τους χρήσεως ραδιοσυχνοτήτων.
- 43 Κατά το άρθρο 5, παράγραφος 2, δεύτερο εδάφιο, της οδηγίας για την αδειοδότηση, κατά την πρώτη κατανομή των δικαιωμάτων χρήσεως ραδιοσυχνοτήτων, τα κράτη μέλη πρέπει να διασφαλίζουν ότι τα δικαιώματα αυτά χορηγούνται μέσω ανοικτών, αντικειμενικών, διαφανών, αμερόληπτων και αναλογικών διαδικασιών καθώς και σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 9 της οδηγίας-πλασιού.
- 44 Επιπροσθέτως, το άρθρο 5, παράγραφος 6, της οδηγίας για την αδειοδότηση επιβάλλει στις ΕΡΑ, μεταξύ άλλων, την υποχρέωση να μεριμνούν ώστε να μη στρεβλώνεται ο ανταγωνισμός από οποιαδήποτε μεταβίβαση ή συσσώρευση δικαιωμάτων χρήσεως ραδιοσυχνοτήτων.
- 45 Ειδικότερα, όπως υπομνήσθηκε στη σκέψη 38 της παρούσας αποφάσεως, το άρθρο 8, παράγραφος 2, της οδηγίας-πλασιού υποχρεώνει τα κράτη μέλη να διασφαλίζουν ότι οι ΕΡΑ λαμβάνουν κάθε εύλογο μέτρο για την προαγωγή του ανταγωνισμού κατά την παροχή υπηρεσιών ηλεκτρονικών επικοινωνιών, μεριμνώντας ώστε να μη στρεβλώνεται ή δυσχεραίνεται ο ανταγωνισμός στον τομέα των ηλεκτρονικών επικοινωνιών και αίροντας τα τελευταία εμπόδια στην παροχή των εν λόγω υπηρεσιών.
- 46 Από τα ανωτέρω προκύπτει ότι, η διαδικασία μεταβιβάσεως δικαιωμάτων χρήσεως ραδιοσυχνοτήτων που εμπίπτει, μεταξύ άλλων, στο άρθρο 5, παράγραφος 6, της οδηγίας για την αδειοδότηση και, συνεπώς, η διαδικασία ενώπιον της ΤΣΚ που αποτελεί αντικείμενο της διαφοράς της κύριας δίκης αποσκοπεί στη διαφύλαξη του ανταγωνισμού.
- 47 Επιπροσθέτως, όπως προκύπτει από την απόφαση περί παραπομπής, η προσφεύγουσα στην υπόθεση της κύριας δίκης, δηλαδή η T-Mobile Austria, ανταγωνίζεται άμεσα τις μετέχουσες στη διαδικασία μεταβιβάσεως συχνοτήτων, δηλαδή τις Orange, Hutchison Drei Austria και A1 Telekom Austria στην αγορά υπηρεσιών ηλεκτρονικών επικοινωνιών. Πρέπει, συνεπώς, να θεωρηθεί θιγόμενη από απόφαση ΕΡΑ, όπως η επίμαχη στην υπόθεση της κύριας δίκης, καθόσον η μεταβίβαση των δικαιωμάτων χρήσεως ραδιοσυχνοτήτων της Orange και της Hutchison Drei Austria στην A1 Telekom Austria μεταβάλλει τα αντίστοιχα ποσοστά των ραδιοσυχνοτήτων που κατέχουν οι επιχειρήσεις αυτές και επηρεάζει, συνεπώς, τη θέση της T-Mobile Austria στην εν λόγω αγορά.
- 48 Κατόπιν του συνόλου των προεκτεθέντων, στο υποβληθέν ερώτημα πρέπει να δοθεί η απάντηση ότι τα άρθρα 4, παράγραφος 1, και 9β της οδηγίας-πλασιού καθώς και το άρθρο 5, παράγραφος 6, της οδηγίας για την αδειοδότηση έχουν την έννοια ότι μια επιχείρηση, υπό περιστάσεις όπως οι επίμαχες στην υπόθεση της κύριας δίκης, μπορεί να χαρακτηριστεί θιγόμενη, κατά την έννοια του άρθρου 4,

παράγραφος 1, της οδηγίας-πλασίου, εφόσον η επιχείρηση αυτή, η οποία παρέχει δίκτυα και υπηρεσίες ηλεκτρονικών υπηρεσιών, ανταγωνίζεται την επιχείρηση ή τις επιχειρήσεις οι οποίες μετέχουν σε προβλεπόμενη στο εν λόγω άρθρο 5, παράγραφος 6, διαδικασία χορηγήσεως άδειας μεταβιβάσεως δικαιωμάτων χρήσεως ραδιοσυχνοτήτων και είναι αποδέκτες της αποφάσεως της ΕΡΑ, και εφόσον η απόφαση αυτή μπορεί να επηρεάσει τη θέση της ανωτέρω πρώτης επιχειρήσεως στην αγορά.

Επί των δικαστικών εξόδων

- ⁴⁹ Δεδομένου ότι η παρούσα διαδικασία έχει ως προς τους διαδίκους της κύριας δίκης τον χαρακτήρα παρεμπύπτοντος που ανέκυψε ενώπιον του εθνικού δικαστηρίου, σ' αυτό εναπόκειται να αποφανθεί επί των δικαστικών εξόδων. Τα έξοδα στα οποία υποβλήθηκαν όσοι υπέβαλαν παρατηρήσεις στο Δικαστήριο, πλην των ως άνω διαδίκων, δεν αποδίδονται.

Για τους λόγους αυτούς, το Δικαστήριο (τρίτο τμήμα) αποφαινεται:

Τα άρθρα 4, παράγραφος 1, και 9β της οδηγίας 2002/21/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 7ης Μαρτίου 2002, σχετικά με κοινό κανονιστικό πλαίσιο για δίκτυα και υπηρεσίες ηλεκτρονικών υπηρεσιών (οδηγία-πλαίσιο), όπως τροποποιήθηκε με την οδηγία 2009/140/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 25ης Νοεμβρίου 2009, καθώς και το άρθρο 5, παράγραφος 6, της οδηγίας 2002/20/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 7ης Μαρτίου 2002, για την αδειοδότηση δικτύων και υπηρεσιών ηλεκτρονικών επικοινωνιών (οδηγία για την αδειοδότηση), όπως τροποποιήθηκε με την οδηγία 2009/140, έχουν την έννοια ότι μια επιχείρηση, υπό περιστάσεις όπως οι επίμαχες στην υπόθεση της κύριας δίκης, μπορεί να χαρακτηριστεί θιγόμενη, κατά την έννοια του άρθρου 4, παράγραφος 1, της οδηγίας 2002/21, όπως τροποποιήθηκε με την οδηγία 2009/140, εφόσον η επιχείρηση αυτή, η οποία παρέχει δίκτυα και υπηρεσίες ηλεκτρονικών υπηρεσιών, ανταγωνίζεται την επιχείρηση ή τις επιχειρήσεις οι οποίες μετέχουν σε προβλεπόμενη στο εν λόγω άρθρο 5, παράγραφος 6, διαδικασία χορηγήσεως άδειας μεταβιβάσεως δικαιωμάτων χρήσεως ραδιοσυχνοτήτων και είναι αποδέκτες της αποφάσεως της εθνικής ρυθμιστικής αρχής, και εφόσον η απόφαση αυτή μπορεί να επηρεάσει τη θέση της ανωτέρω πρώτης επιχειρήσεως στην αγορά.

(υπογραφές)